

Spauda ir informacija

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas
PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 49/22
2022 m. kovo 22 d., Liuksemburgas

Sprendimai bylose C-117/20
bpost ir C-151/20 *Nordzucker* ir kt.

Baudžiamojo pobūdžio persekiojimo ir sankcijų kumuliacija pagal konkurencijos teisę: Teisingumo Teismas patikslina, kokią apsaugą Sąjungos teisė suteikia nuo dvigubo nubaudimo

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) nustatyta, kad „niekas negali būti antrą kartą teisiamas ar baudžiamas už nusikalstamą veiką, dėl kurios Sąjungoje jis jau buvo galutinai išteisintas ar pripažintas kaltu pagal įstatymą“ (C-117/20, 24 punktas). Dviejuose šios dienos sprendimuose Teisingumo Teismas nusprendė dėl šio draudimo bausti du kartus (taip pat vadinamo *ne bis in idem* principu) suteikiamos apsaugos apimtį pagal konkurencijos teisę.

Byla *bpost*

Bendrovei *bpost* baudas viena po kitos skyrė dvi nacionalinės institucijos. 2011 m. liepos mėn. pirmąją 2,3 mln. EUR baudą jai skyrė pašto sektoriaus reguliavimo institucija, kuri padarė išvadą, kad nuo 2010 m. *bpost* taikyta nuolaidų sistema buvo diskriminuojami tam tikri jos klientai (C-117/20, 10 punktas). 2016 m. kovo mėn. šį sprendimą panaikino Briuselio apeliacinis teismas, kurio sprendimas tapo galutiniu¹, motyvuodamas tuo, kad nagrinėjama kainų politika nebuvo diskriminacinė (C-117/20, 11 punktas).

Tuo tarpu 2012 m. gruodžio mėn. konkurencijos institucija skyrė *bpost* beveik 37,4 mln. EUR baudą už piktnaudžiavimą dominuojančia padėtimi dėl to, kad ši nuolaidų sistema buvo taikoma nuo 2010 m. sausio iki 2011 m. liepos mėn. Bendrovė *bpost* užginčijo šios antrosios procedūros teisėtumą Briuselio apeliaciniame teisme, remdamasi *ne bis in idem* principu.

Byla *Nordzucker* ir kt.

Austrijos konkurencijos institucija pateikė Austrijos Aukščiausiam Teismui apeliacinį skundą byloje, kurioje prašoma konstatuoti, kad Vokietijos cukraus gamintoja *Nordzucker* pažeidė Sąjungos kartelių teisę, taip pat Austrijos konkurencijos teisę, ir skirti kitai Vokietijos cukraus gamintojai *Südzucker* baudą už tą patį pažeidimą. Šioje byloje, be kita ko, remiamasi telefoniniu pokalbiu, per kurį šių dviejų įmonių atstovai aptarė Austrijos cukraus rinką (C-151/20, 16 ir 19 punktai). Ši pokalbį Vokietijos konkurencijos institucija jau buvo nurodžiusi galutiniu tapusiame sprendime. Tame sprendime ši institucija konstatavo, kad šios dvi įmonės pažeidė tiek Sąjungos teisę, tiek Vokietijos konkurencijos teisę ir skyrė 195,54 mln. EUR baudą *Südzucker* (C-151/20, 17 punktas).

Teisingumo Teismo didžioji kolegija abiejose bylose primena, kad *ne bis in idem* principui taikomos dvi sąlygos: reikia, pirma, kad ankstesnis sprendimas būtų patęs galutiniu (*bis* sąlyga) ir, antra, kad ankstesnis sprendimas būtų susijęs su tokiais pačiais faktinėmis aplinkybėmis kaip ir vėlesnis persekiojimas ar sprendimai (*idem* sąlyga).

Teisingumo Teismas pažymi, kad **konkurencijos teisėje, kaip ir bet kurioje kitoje Sąjungos teisės srityje, reikšmingas kriterijus vertinant to paties pažeidimo buvimą (*idem*) yra**

¹ Šis sprendimas buvo priimtas pateikus Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą (2015 m. vasario 11 d. Sprendimas, *bpost*, C-340/13).

aplinkybių identiškumas, kuris suprantamas kaip visuma neatskiriama tarpusavyje susijusių konkrečių aplinkybių, dėl kurių atitinkamas asmuo buvo išteisintas arba galutinai pripažintas kaltu. Vis dėlto jis primena, kad naudojimuisi pagrindine teise, pavyzdžiu ta, kurią suteikia dvigubo nubaudimo draudimas (*ne bis in idem* principas), teisės aktuose gali būti nustatyti apribojimai, jeigu jie atitinka esminį šių teisių turinį, yra būtini ir iš tikrųjų atitinka Sąjungos pripažįstamus bendrojo intereso tikslus (C-117/20, 41 punktą).

Byla *bpost*

Anot Teisingumo Teismo, Chartijos suteikiama apsauga, atsižvelgiant į galimybę apriboti *ne bis in idem* principo taikymą, **nedraudžia** įmonei skirti sankciją už **konkurencijos teisės pažeidimą**, kai dėl tų pačių faktinių aplinkybių dėl jos **jau buvo priimtas** galutinis sprendimas dėl **sektorių teisės aktų pažeidimų** (pavyzdžiui, pašto sektoriaus teisės aktų, reglamentuojančių *bpost* veiklą). Vis dėlto šiai persekiojimo ir sankcijų kumuliacijai **taikoma sąlyga**, kad egzistuotų **aiškos ir tikslios taisyklės**, leidžiančios numatyti veiksmus ar neveikimą, dėl kurių gali būti taikomas šis persekiojimas ar sankcijos ir dėl kurių **šios dvi kompetentingos institucijos gali koordinuoti veiksmus**. Be to, šios dvi procedūros turi būti vykdomos pakankamai koordinuotai ir turi būti **artimos laiko požiūriu**, o **visos skirtos sankcijos turi atitikti padarytų pažeidimų sunkumą** (C-117/20, 51 ir 58 punktai). **Priešingu atveju, antroji dalyvaujanti valdžios institucija vykdydama persekiojimą pažeistų dvigubo nubaudimo draudimą.**

Byla *Nordzucker*

Anot Teisingumo Teismo, pagal *ne bis in idem* principą valstybės narės konkurencijos institucijai **nedraudžiama** persekioti įmonės ir skirti jai baudos už pažeidimą dėl **veiksmų**, kuriais buvo siekiama antikonkurencinio tikslo **šios valstybės narės teritorijoje** ar kurie turėjo tokį poveikį, nors šiuos veiksmus **kitos valstybės narės** konkurencijos institucija **jau buvo nurodžiusi galutiniame sprendime**. Vis dėlto Teisingumo Teismas pabrėžia, kad **šis sprendimas neturi būti grindžiamas antikonkurencinio tikslo ar poveikio pirmosios valstybės narės teritorijoje konstatavimu** (C-151/20, 58 punktą). Jeigu taip būtų, **antroji konkurencijos institucija, pradėjusi persekiojimą dėl šio tikslo ar poveikio, pažeistų dvigubo nubaudimo draudimą.**

Paskutiniu metu toje byloje pateiktu klausimu Teisingumo Teismo teiraujamasi dėl *ne bis in idem* principo taikymo procedūrose, susijusiose su atleidimo nuo baudų ar jų sumažinimo programos taikymu, kuriose bauda nebuvo skirta (*išvados byloje AG Bobek C-151/20 88 punktą*). Teisingumo Teismas šiuo klausimu pažymi, kad *ne bis in idem* principas taikomas konkurencijos teisės įgyvendinimo procedūroje, kurioje dėl atitinkamos šalies dalyvavimo nacionalinėje atleidimo nuo baudų ar jų sumažinimo programoje šios teisės pažeidimas negali būti konstatuotas (C-151/20, 67 punktą).

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visi sprendimų ir santraukų tekstai \(C-117/20 ir C-151/20\)](#) nuo jų paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005